

Avd för Beredskap och miljöövervakning	Datum 2004-08-10	Vår referens Dnr 2004/1771-52
Stockholms läns landsting Landstingsstyrelsens förvaltning Registraturen Box 22 550 10422 Stockholm	Ert datum 2004-04-28	Er referens LS 0209-0379 LS 0310-2606

SSI:s Synpunkter på två motioner till Stockholms läns landsting

Motion nr 2002:11 om policy för exponering för elektriska fält

Motion nr 2003:65 om förbättrad vård för elöverkänsliga

Motion nr 2002:11 om policy för exponering för elektriska fält

Det är viktigt att först och främst ha klart för sig att det inte finns några vetenskapliga belägg för att elektromagnetiska fält under de av SSI rekommenderade referensnivåerna (Allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält, SSI FS 2002:3) kan ge upphov till skadliga hälsoeffekter. Det råder en stor enighet om detta bland forskare och strålskyddsmyndigheter. Det finns forskare med avvikande mening, men de är få.

Ett stort antal internationella och nationella expertgrupper som har utrett eventuella hälsokonsekvenser av elektromagnetiska fält har kommit till samma slutsats som den brittiska Stewart-kommissionen konstaterade år 2000: Det vetenskapliga kunskapsläget ger inte belägg för att radiofrekvent strålning under de rekommenderade nivåerna skulle kunna orsaka skadliga hälsoeffekter. Den ansvariga myndigheten i USA, Food and Drug Administration (FDA) och internationella organisationer som WHO och ICNIRP gör samma bedömning.

Några exempel på större internationella och nationella genomgångar av det vetenskapliga underlaget för risker med elektromagnetiska fält.:

Sverige: "Recent Research on Mobile Telephony and Cancer and other Selected Biological Effects", SSI, 2003. (Rapport från SSI:s vetenskapliga råd.)

Storbritannien: "Health Effects from Radiofrequency Electromagnetic Fields", A report from an independent Advisory Group on Non-ionising radiation, NRPB, 2003.

Danmark: "Sundhedsmæssige forhold vedrørende radiobølger i mobilnet", Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling; Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2003

Frankrike: "Statement on Mobile Phones and Health", Agence Française de Sécurité Sanitaire Environnementale, www.afsse.fr, 2003.

Schweiz: "Hochfrequente strahlung und Gesundheit", Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft, 2003.

Norge: "Mobiltelefon og Helse", Statens strålevern, www.nrpa.no, 2003

Storbritannien: ”Proposals for Limiting Exposure to Electromagnetic Fields (0-300 GHz)”, www.nrpb.org, 2003

Tyskland: ”Grenzwerte und Vorsorgemassnahmen zum schutz der Bevölkerung vor elektromagnetischen Feldern”, Strahlenschutzkommission, www.ssk.de, 2001.

Sverige: ”Elöverkänslighet och hälsorisker av elektriska och magnetiska fält”, Rådet för arbetslivsforskning, 2000.

Holland: ”GSM base stations”, Health Council of the Netherlands: Publication 2000/16E och ”Mobile Telephones; An Evaluation of Health Effects” Publication 2002/01E , 2001

Storbritannien: “Mobile Phones and Health: Report of an Independent Expert Group on Mobile Phones” (Stewartrapporten), www.iegmp.org.uk , 2000.

Kanada ”A Review of the Potential Health Risks from Wireless Communication Devices”, Royal Society of Canada, Report RSC.EPR 99-1, 1999.

Den försiktighetsprincip som nämns i motionen gäller bara för lågfrekventa magnetfält från kraftledningar och liknande och de ansvariga myndigheterna gör bedömningen att försiktighetsprincipen i miljöbalkens mening inte behöver tillämpas för radiofrekvent strålning.

De symptom som elöverkänsliga upplever leder ofta till ett stort lidande för dessa personer, både medicinskt och socialt och det är därför mycket angeläget att orsakerna till deras problem utreds. Det är emellertid SSI:s uppfattning att elöverkänslighet är ett medicinskt problem och inte ett strålskyddsproblem, eftersom det inte finns några vetenskapligt belagda samband mellan de symptom som de elöverkänsliga upplever och exponering för elektromagnetiska fält.

Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap. FAS, publicerade i december 2003 en rapport som svar på ett regeringuppdrag: *Forskning om elöverkänslighet och andra effekter av elektromagnetiska fält* som ger en sammanfattning av forskningsläget när det gäller elöverkänslighet. Rapporten finns på FAS hemsida: www.fas.forskning.se

Motion nr 2003:65 om förbättrad vård för elöverkänsliga

SSI har inga ytterligare synpunkter på denna motion. Som nämnts i avsnittet om motion 2002:11 ser SSI elöverkänslighet i första hand som ett medicinskt problem eftersom det inte finns några kända samband mellan de symptom som elöverkänsliga upplever och elektromagnetiska fält och frågan bör därför hanteras av hälso- och sjukvården.

Vänliga hälsningar

Lars Mjönes

Verksamhetsansvarig; Naturlig och ickejoniserande strålning

Statens strålskyddsinstitut